

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 " — "
 Negyedévre 2 " 50 "
 Egy hónapra 1 " — "
 Előre szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és
 Kiadóhivatal:

F. J. Mac, Simonffy-ház,
 a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árazásmítás mel-
 lett vétetnek fel.

Esküdtszéki tárgyalás.

Debrecen, febr. 16.

A teljes 24 órát igénybe vett sajtó-
 ügyi tárgyalás óriási anyagalmazát le-
 hetőleg kimerítően óhajtván közönsé-
 günkkel megismertetni — egyes rovataink
 mellőzéseivel, azt e helyen kezdjük
 közölni.

A tegnap délutáni folytatólagos tárgya-
 lásról szóló tudósításunkat megelőzőleg továbbá
 bocsánatot kérünk olvasóinktól, mert azt hisz-
 zük, hogy tudósítói feladatunknak nem felel-
 tettünk meg úgy, a mint azt tőlünk a közön-
 ség megszokta.

Oly szerencsétlenek voltunk ugyanis, hogy
 este 3/6 óra elmúltáig sem a tárgyalási terem
 csillára fel nem gyújtott, sem pedig — nagy
 késésünkre — egy árva gyertyát nem tudtunk
 kapni a tudósítói asztalra.

Ez időn belül esett a város polgármeste-
 rének nagy fontossága és a közönség által él-
 jenekkel fogadott vallomása is, mely alatt ily
 körülmények közt szabatosan nem jegyezhetünk.

E néhány sort az egyik jogi képviselőtől
 elkért szál gyertya mellett, ránk nyitott
 ablakok mellett vetjük papírra. Azt hisz-
 zük pedig, hogy a hol a hírlapírók nem refe-
 rálhatnak, ott a nyilvánosság van csorbitva,
 mert ők nem mulatságból töltnek éj-napokat a
 tárgyalási teremben.

A mint lenn következő tudósításunkból
 kitűnik, az esküdtszéki tárgyalás a vádlott Pap
 László teljes felmentésével végződött. Ezzel
 nem foglalkozva, még csupán az ügyvédek ál-
 tal végzett bámulatos munkára utalunk rá. A
 reájak nézve idegen anyagot ezer meg ezer
 kérdésre osztották fel, a 24 órai megfeszített
 munkát pedig oly öserővel, gondnal és geniáli-
 tással se mellett oly előkelőséggel végezték,
 hogy erre büszke lehetett a debreceni ügyvédi
 kar. Ijártó elnök classikus preciozitással ve-
 zette a tárgyalást.

A részletes tudósítás itt következik:

— Első nap. —

(Délutáni tárgyalás.)

Elnök a tárgyalást d. u. 3 órakor meg-
 nyitja.

K. Orbán Imre a bárcák felől ad fel-
 világot.

Dr. Bakonyi Samu kérdésének felállításá-
 után dr. Ozory István tiltakozik az ellen, hogy
 a bárcák pénzürtéknek veendő, mert azok ér-
 téknek már csak akkor tekintendők, a mikor a
 sorompósok kezébe kerülnek. Ugyanő semmisségi
 panaszt jelent be azon esetre, ha a kérdésnek
 ily értelemben való fölvetése megengedtetik.

Elnök csak felvilágosítást kíván a bár-
 cák szövegezésé felől.

Vádló ennél fogva a semmisségi panaszt
 visszavonja.

Mikor tanu a bárcákról kezd beszélni,
 azt magyarázza, hogy a bárcák csakugyan nem
 tekinthetők értékeknek, a mig forgalomba nem
 jönnek.

Elnök félbeszakítja s a kérdések felte-
 véseinek folytatását rendeli el.

Tanu vitte különben az ügyvitelt a
 Mannó távozása után. Minden érkezett bor föl-

vétetett a könyvekbe. A főtörzskönyvben nem
 volt oly adat, mely a szemleivekbe ne vétetett
 volna fel.

Engesszer esküdt: Ez a tanu vallo-
 más melyik időről szól? Arról, a melyek alatt
 ő vitte a kezelést, vagy a megelőző időről is?

Tanu csak a saját vezetésének idejéről
 beszélt.

Vádló kérdésére azt mondja, miszerint
 nem emlékszik, hogy a mikor Mannónál meg-
 jelentek, mindjárt felmutatták e a kiküldésökre
 vonatkozó hivatalos megbízást. A bárcák meg-
 vizsgálásakor nem vettek fel mindjárt jegyző-
 könyvet. Csak akkor vettek fel jegyzőkönyvet,
 a mikor a Papp László vádjai következtében
 vizsgáltak.

Vádló: Pedig Papp László idézi ezt a
 nem létező jegyzőkönyvet.

Védő: Kijelenti, hogy Papp László a
 jelentés szót téveszti össze a jegyző-
 könyv szóval.

Tanu feleli továbbá vádló kérdésére,
 hogy Mannó a bárcákkal csak akkor követhetett
 volna el visszaélést, ha összes alantasaival, így
 különösen a díjbeszedőkkel és sorompósokkal
 összejátszik. Erre azonban, mivel a bárcák
 számmal láttattak el, az ellenőr rájött volna.

Mikor azt konstatálták, hogy nincs annyi
 bárca, mint a mennyinek lenni kellene, ezt úgy
 teheték, hogy némely esetekben olyan szállít-
 mányra bukkantak, a mely a Mannó számadá-
 sába nem volt bevezetve.

Védő kérdésére kijelenti, hogy a vizs-
 gálatnál a Raitzi számtiszt által összeállított
 jegyzéket vették alapul.

Kadarász Gábor 54 éves, polgáribiz-
 tos feleli védő kérdésére, hogy ki volt küldve
 a Katz Lajos pinczébeli borainak megvizsgálá-
 sára, Katz borait huzás alatt találták, de üzle-
 tében butellias borokat találtak.

Papp István 49 éves, nyug. számtiszt
 szintén jelen volt a városi fogyasztási adó és
 vámhivatali kezelést illető vizsgálatnál, de csu-
 pán a jegyzőkönyvet vezette s a kérdéseket és
 feleleteket jegyezte föl. Ő ezeket híven tette
 papírra.

Ifj. Harangi György 25 éves, takaré-
 pénztári tisztviselő Kadarással szintén a Katz-féle
 pinczében teljesített vizsgálatot. Védő kérdésére
 jelenti, hogy mintegy 49 hektoliter borral többet
 találtak annál, a mennyit a szemleivek feltűn-
 tettek Katz azt mondta, hogy mintegy 500 üveg
 bora volt, holott az iven mintegy 250 lett ki-
 mutatva.

Harangi Sándor 52 éves, magánzó.
 Védő kérdésére feleli, hogy Papp Lászlót felje-
 lentésének nyilvánosságra hozatalára ő maga is
 ösztönözte.

Kertész János 64 éves, gazdálkodó.
 Védő ugyanazt kérde tőle, a mit Harangitól. Ő
 is helyeselte, hogy az ügyet hírlapilag szellőz-
 tessék.

Németi Sándor 60 éves gazdálkodó,
 védő kérdésére ugyanily értelemben felel.

Az esküt utólag teszi le s vallomását
 ismétli.

Következik a magánvádló által hivatott
 huszónegy tanu kihallgatása, a kik — a
 szokásos elnöki intés mellett — az esküt leteszik.

Szele Lajos vámfelügyelő vallja, hogy
 szemleivezett borokra a pincevizsgálatok ren-
 desen tartattak az üzletekben, úgy Katznál is.

Mannó Kálmán az ilyen vizsgálatba nem folyt
 be s Szele jelölte ki a kiküldött ügynököket.
 Az ügynököket hetenként lehetőleg változ-
 tatták Mannónak nem lett volna módjában,
 hogy Katzot kedvezésben részesítse. Katz Lajos
 min-ig jelentette a huzásokat, a melyeknek idő-
 tartamát meghatározni nem lehetett. A törvény
 sem szabja meg, hogy a huzás mily idő alatt

eszközleendő. Mannó nem tartozott utána járni,
 mikor volt huzás akár Katznál, akár más üzletek-
 ben, mert hiszen emberei minden két hétben huz-
 tak bort. Egy ízben Katznak borai jöttek El hely-
 ből, de az ügynökök konstatálták, hogy a hor-
 dók jelentékeny hiánnyal érkeztek meg és a
 hiányzó mennyiségre eső adót — a mint a szem-
 leivekből kitűnik — leengedték. A vasuti jelen-
 tések hiányosak lévén, egy ügynök jegyezte ki
 3 hónaponként az érkező borokat. Postán kevés
 bor érkezett, a helyben termelt borokat szüret
 alkalmával irták össze, a tengelyen érkezettek
 a sorompósok jegyezték fel. A vasuton érkezett
 borokról szóló jegyzékek, a legalább egy esz-
 tendős szemleivek, bejelentési és bárcakönyvek
 idő multán többnyire megsemmisítettek. Az
 ügynök a bejelentés alapján küldetett ki szem-
 leivezni, a mi a munkakönyvekbe bevezettetett.

A szemleiveket Jobbágy Ferenc őrizte zár
 alatt. Az új ivre ártit borok régi szemleivei
 megsemmisítettek. A megsemmisítendő szemle-
 iveket Jobbágy, Kerekes, Raicz és
 tanu vizsgálták meg. A kezelés első éveiben
 nem semmisítettek meg szemleiveket. Az ivatek
 nyilvánosan és nem titokban semmisítették meg.
 A kövezeti vámbárcák megrendeléséről vezetett
 könyvről tanu nem tud. Három mázsa volt
 s mindeniknél egy-egy díjbeszedő; voltak ellen-
 örök is.

Most a védő kérdésére felel a tanu. A szemle-
 iveket időnként változtatták és mindig egyes
 számmal kezdték.

Védő: Mi szükség volt két féle bár-
 czára?

Tanu azt feleli, hogy nincs arról
 tudomása, hogy a hatóság a külön bárczákat ké-
 söbb beszüntette. A munka- és bejelentési köny-
 vek csak füzve voltak, a megsemmisített szemle-
 iveket előbb nem vezették be valami könyvbe.

Papp László azt bizonyítja tanuval
 szemben, hogy Kacz Lajos rendszeren teljesítette
 a bejelentéseket. Kérdésére tanu ezt feleli, hogy
 a Kacz által február végén megkezdett huzás
 áprilban még nem ért véget. Tanu továbbá
 tagadja a vádlott azt az állítását, mintha Papp
 előtt rendetlennek nevezte volna a Kacz Lajos
 bejelentéseit. Papp László beszélt csak, de
 beszédeit figyelembe nem vette.

Vádló kérdéseire feleli, hogy ha hiányzott is
 valami a Kacz boraiból, az a város érde-
 keit nem sérthette. Manónak semmi olyan mag-
 tartását nem vette észre, mintha Kaczal össze-
 játszott volna. A vámot most Szele számolja el,
 a városi pénztárba fizetik; neki a bárca száma-
 dás mellett adatik ki. A bárcákkal Mannó nem
 követhetett el visszaélést úgy, hogy az ellenőrök
 föl ne fedezhették volna. Ha a sorompósokkal
 összejátszott volna, ezt 10—13 ember észrevette
 volna azonnal.

Védő kérde ismét, hogy van-e tanunak
 arról tudomása, hogy egy sorompósnál számo-
 zatlan bárczákat találtak volna?

Tanu: Ilyesmiről nem tud.

Következik most a Simonffy Imre kir-
 tan. és polgármester kihallgatása, a ki az esküt
 leteszi.

Vádló: Milyen embernek ösméri Mannó
 Kálmánt?

Védő: Milyen minőségben kívánja vádló
 a tanut kihallgatni?

Vádló ügyvéd: mint erkölcsi tanut is.

Tanu ezután a legmelegebb hangon jellemzi
 Mannó Kálmánt, hangsúlyozva kivált becsületese-
 ségét és megbízhatóságát, oly embernek mondja
 8 évi hivataloskodásának alapján, a ki idegen
 tulajdonhoz nem nyulhatott és a városnak sok
 hasznót tett. (Eljenzés a hallgatóság
 körében.)

Elnök a hallgatóságot inti, hogy tartóz-
 kodjanak minden tetszés nyilatkozattól.

Tanu vádló kérdésére kijelenti, hogy Mannó fogyasztási adókból és vámokból többet szolgáltatott be, mint az ő ideje előtt történt. Sem Csurka János, sem Mannó Kálmán nem ugratták őt semmibe, a mit később megbánhatott volna. A főszámvevő továbbá minden havi számadást megvizsgált 1886 től 1892. év végéig és így nem volt oly számadás, a melybe csak ő maga tekinthetett volna be. — Mannó minden évben kapott jutalmat, így még elbocsátásának évében is.

Védő tiltakozik a vádló azon kérdésének föltétele ellen, hogy szavazott-e tanu a Mannó Kálmán elbocsátására.

Vádló eláll kérdésétől, bár a vádló egy Vértessy Istvánnal és Szabó Józseffel szemben ezt maga kívánta.

Ezután a védő intéz kérdéseket a tanuhoz, melyekről tanu esetenként megjegyzi, hogy azok részint konkrét és személyes jellegű ügyek, melyekre ő nem emlékezhetik, részint olyanok, a melyeknek elintézését az illetékes hatósági utra terelte, de olyanok is, melyek szekaturákat képeztek Mannóval szemben. Ilyen beadványokban goromba embernek mondták Mannót s beadványok kerültek hozzá oly egyén részéről is, a kirel tudvalevő, hogy a Mannó Kálmán helyére aspirált, de Papp Lászlóról is kijelenti, hogy addig, a míg vele a kiegyezés meg nem történt, ő a mostani ellenséges magatartást Mannóval szemben nem tanusította.

Különb is Mannó 32 felesküdtött közeggel rendelkezett, a kik néha büntetést kaptak, sőt el is mozdítottak, de Mannó ellen egyik sem hozott fel kompromittáló dolgokat. Ez az a mi tanu bizalmát Mannó iránt szilárdította.

Magán vádló kérde tanutól, hogy van-e tudomása arról tanunak, hogy Szabó József főszámvevő és Mannó Kálmán kezdettől fogva ellenséges viszonyban állottak?

Tanu annyit tud, hogy nem éltek a legjobb viszonyban, mindamellett nyolcz év alatt Szabó főszámvevő sohasem talált hibát a Mannó Kálmán számadásaiban.

Védő is intéz még kérdéseket tanuhoz, mire — teljes 1 1/2 óráig tartó, az elnök által több ízben félbeszakított kérdések után — Simonffy Imre kir. tan. és polgármester kihallgatása véget ér s elnök 6 óraker a tárgyalást felfüggeszti.

A tárgyalást elnök a tizenöt percznyi szünet leteltével megnyitja.

Rácz György 36 éves, számtiszt a fogyasztási adó kezelő hivatalnál.

Tanu magánvádló kérdésére szintén olyan válaszokat szolgáltat, melyek a Mannó Kálmán hivatalos működését kedvezően jellemzik.

Következik Jobbágy Ferenc tanu kihallgatása. Elnök kérdéseire előadja, hogy 41 éves, szemle-iv vezető a fogyasztási adóhivatalnál.

Először panaszos védője dr. Ozory István intéz hozzá kérdéseket, melyekre válaszolja, hogy a felügyelő nem tudhatja, mikor fogy el a bormérőnek a bora, melyért az adót betízette. Hiszen megcsik, hogy egy bormérőhöz be megy ötven baka is egyszerre és mind megissza a bort. (Derűltség).

Elnök: Ha mint szakértőt kívánja vádló e kérdésre nézve tanut kihallgatni, a kérdésre felelni nem köteles.

Vádló: Akkor hát szabad nekik felelni.

Elnök: Ha hallgat, nem kell felelnie. Tanu nak további vallomása is kedvező Mannóra nézve.

Kerekes Gusztáv, 45 éves, rendőrségi tollnok vallomása szintén kedvező Mannó Kálmánra nézve.

Igaz János, 54 éves, ügynök a borfogyasztásnál, nem tud terhelőt mondani Mannó Kálmánról.

Bornyász József szakértő kérdésére tanu kijelenti, hogy semmi gyanusat nem vett észre Katz pincéjében a hordókon.

Ujhelyi bíró pedig azt kérde, hogy szemlélés alkalmával nem pecételek-e a bort?

Erre Mannó vádló és Papp László vádlott egyhangulag bizonyítják, hogy ez csak jövedéki kihágás esetében eszközölhető.

Kupec Mihály 58 éves, a borfogyasztási adóhivatalnál van alkalmazva s azt vallja,

hogy a Kacz pincéjében nem talált semmi gyanus dolgot.

Gödényi József tanu kihallgatásától a vádló eláll, Papp László azonban kéri kihallgatását.

Tanu 48 éves, ügynök a borfogyasztásnál. A védő kérdéseire azt feleli, hogy Mannó alatt ügynök volt. Kacnál ő szem evezte a 20 hordó bort. Gyanusat a pincében nem talált sem ezen alkalommal, sem akkor, a mikor a polgármester őt vizsgálat végett kiküldötte.

Dr. Ozory István magánvádló Hacker Lőrincet kéri kihallgatni, hátha azután elállhat a többi tanu kihallgatásától. Ehhez azonban hagyják őt kérdéseket intézni. Kéri Hackert szakértőül is kihallgatni.

Dr. Bakonyi Sámuel azt ellenzi. Dr. Ozory: Nem kérem hát szakértőül kihallgatni. Reggelig tartana.

Hacker Lőrinc 70 éves, vámhivatalnok mindig tudta, hogy legközelebb milyen számmal ellátott bárca fog eladásra kerülni. Arra is rájött volna, ha kettős számmal ellátott bárca került volna eladásra. A Daku sorompós megbüntetéséről nincs tudomása.

Pósalaki 44 éves, polgári biztos, a védő kérdésére azt feleli, hogy a fogyasztási adónál és rovincsolásnál díjzedő és rovincsolónak volt alkalmazva. Egy Daku nevű rovincsolót megbüntettek, aztán elmozdították.

Védő: Nem helyezték jobb helyre? Micsoda visszaélést követett el?

Mannó Kálmán: A pénzt Daku elsikkasztotta, aztán más sorompóstól bárcákat kért kölcsön és azokat használta Mannó mindkét sorompóst megbüntette, de Dakut ekkor nem lehetett elmozdítani, mert csak a másik sorompósnál hiányoztak a bárcák.

Erdei János, 41 éves, védő kérdésére tagadja, hogy Papp László előtt a Kacz-féle pincében talált rendtelenségekről beszélt volna.

A tárgyalást elnök 8 óraker 1 órai időtartamra felfüggeszti. Most az iratok felolvasása, azután a szakértők kihallgatása fog következni.

A vádló és védő ügyvédek előbb még bemutatják a felolvasatni kívánt iratok jegyzékét.

Kevezzel éjjeli tíz óra után ismét folytatták a tárgyalást s elnök felhívja panaszosok ügyvédjét, hogy terjessze elő az általa felolvasatni kért iratok jegyzékét.

Dr. Ozory bemutatja a jegyzéket s ezen kívül még három, még eddig nem említett iratnak a felolvasását kéri, — nevezetesen a városi tanács végzését Mannó Kálmán elbocsátására vonatkozólag, egy másik tanács végzést, melyből kitünik, hogy Mannót vámfelügyelőnek nem Csurka, hanem a polgármester ajánlotta, — és harmadszor egy kritikus iratét, egy jelentését Mannónak a tanácshoz arról, hogy neki az egyik szakértő megvesztegetés céljából 100 frtot mellékelte egy köszönő levél kíséretében azért, hogy e száz forintot jótékony célra fordította.

Bakonyi Samu is bemutatja az általa felolvasatni kért iratok jegyzékét s ezeken kívül felolvasatni kéri, annak igazolására, hogy Mannó hivatali működését Papp Lászlón kívül már előbb mások is még erősebb támadásban részesítették, — a „Debreceni Híradó“-ban és a „Debrecen“-ben 1891. f-br. 22-én, 1890. június 5-én megjelent cikkeket; s kéri felolvasatni, hogy egyoldalúsággal ne vádoltassék, Mannónak ezekre írott hírlapi válaszait.

Mannó Kálmán: Csonkitva jelent meg.

Dr. Bakonyi Samu: Nincs kifogása az Ozory által megnevezett iratok felolvasása ellen, sőt azok egy részét ő is kéri felolvasatni.

Dr. Ozory ellenzi hogy a husfogyasztási adóra vonatkozó iratok felolvasatassanak. Hiszen akkor két napig is itt ülhetünk.

Elnök: Nem arról van szó, hogy meddig üünk itt? hanem arról, mi tartozik az ügyre.

Dr. Ozory: A Bakonyi által megjelölt hírlapi cikkeket felolvasását azért is ellenzi, mert azok a Posszert féle ügyre vonatkoznak, amely bírői uton el lett intézve.

Bakonyi tiltakozik az ellen, hogy egy

tisztességes nevű kereskedő itt a nyilvánosság előtt megbélyegeztessék a t. védelem részéről. Dr. Ozory: Bizonyítsa be, hogy nem igaz!

Mannó néhány szóval felvilágosítást ad a Kolb-féle husfogyasztási adó esetre vonatkozólag.

A bíróság 15 perczre visszavonul, hogy határozzon, mely iratok olvasandók fel.

Egy órai tanácskozás után a bíróság úgy határozott, hogy a magán vádlók részéről felolvasatni kért tanácshatározatok egy részének felolvasását megtagadja, mert az ügygyel semmi összefüggésben nincsenek.

Dr. Ozory semmiségi panaszt jelent be. Elnök kijelenti, hogy a bíróság a többi iratok felolvasását egy kivételével, elhatározta.

A védelem részéről felolvasatni kért okmányok közül a „Debrecen“ és „Debr. Híradó“ idézett közleményeinek felolvasása megtagadtatik. A többi iratok a Kolb Jakabra vonatkozó iratok kivételével felolvasatnak.

A védelem a kihirdetett végzésben megnyugszik.

Kiss Rezső éjjeli feltizenként óraker megkezdte az iratok felolvasását, a Mannó Kálmán elbocsátására vonatkozó tanácsi határozattal.

Dr. Ozory azt kéri, hogy az incriminált közleményben idézett vizsgálati jegyzőkönyv eredeti szövegét, összehasonlítás végett, olvassa egyik jegyző, a Papp László által idézett és az eredeti jegyzőkönyvtől eltérő szöveget pedig a másik jegyző.

Elnök ebbe nem egyezik bele. Vádló ügyvéd semmiségi panaszt jelent be.

A kérdésekre és feleletekre osztott vizsgálati jegyzőkönyv felolvasása alatt élénk derűtséget keltett az a kis intermezzo, hogy Kiss Rezső jegyző (a ki mellékesen megjegyvezve a muzsákkal is jó barátságban áll s drámát is írott már) „tizenhetedik kérdés“ helyett „tizenhetedik jelenetet“ olvasott.

Egymásután olvastatnak fel: a bárcák nevének sorozata; a városi vám- és fogyasztási adóhivatal szervezete, melyről dr. Ozory konstatálni kéri, hogy nem Csurka a, hanem Zöld Mihály, mint a ki aláírta, referálta; olvastatnak továbbá a pótszervezet melyről meg Bakonyi jezyzi meg, hogy ezt már Csurka referálta, egy tanácsi határozat, melyet Csurka referált és a melyben a tanács utasítja a számvevőséget, a vámhivatal ellenőrzésére; a Katz Lajos szemle ive stb.

Dr. Ozory miután az ő általuk kért iratok felolvasása másfél órát vett igénybe s miután vádlott iratainak felolvasása, szakértők kihallgatása még több időt vesz igénybe, — hát még a vád- és vádbeszédek elmondása, — kéri a tárgyalás félbeszakítását és azt reggel folytatni.

Elnök kijelenti, hogy a tárgyalás felfüggesztése az ő hatáskörébe tartozván, míg az iratok fel nem olvastatnak, a tárgyalást nem szakítja félbe.

Olvastatnak a vádlott okmányai, először is gróf Dégenfeld József rendelete, melyben a tanácsot a vám-kezelés megvizsgálására utasítja Papp László feljelentése tőlyán, — főszámvevőnek erre tett jelentése; Gödényi József és társai jelentése a Katz Lajos és Posszert János pincéinek megvizsgálásáról; Papp László panaszlevele a tanácshoz; e panaszkervény elintézése, Mannó K. jelentése stb. stb.

Éjféltán 2 óraker az elnök kijelenti, — hogy most vége van az iratok felolvasásának, következik a szakértők kihallgatása.

A tárgyalást — egy félórara felfüggesztem. (Általános meglepetés az álmos teremben.)

Három negyed 3 óraker (hajnalban) megkezdődik a szakértők kihallgatása.

Tóth Sándor kéri felmentését, miután a vád által rágalmaztatott, a mi ellen megtorolást fog keresni.

Bakonyi Samu méltányolja Tóth Sándor indokait, nem kifogásolja, hogy felmentessék.

Dr. Ozory sem ellenzi. Az elnök Tóth Sándort elbocsátja.

O r o s z Lászlót hallgatják ki legelőszőr. Nős, pénzügyigazgató helyettes. A feltett kérdésekre előadja, hogy minden bort be kell jelenteni és minden bor megadóztatandó a szemle ívek szerint; ugyanazon pincében megadóztatott borral meg nem adózott tartani nem szabad; már szemlevezett bor után nem szabad leengedést tenni; az adóbérlő azt hiszi, köteles írásbeli igazolványt adni a feleknek és hogy ez megörzendő, olyan nincs a törvényben. Itt pedig a város kezelte a fogyasztási adót. Helyes kezelés mellett, meg kellene tartani. Minden szeptemberben új szemleívek állítandók ki s az egyik példány a kincstárnál — azt hiszi — ez esetben a városnál őrizendők meg.

A bécákat nem lehet a féltől elszedni. A mi azt illeti, hogy a befizetési bécákat szabad-e a hordókra ráragasztani, melyek már megadóztatva vannak, — azt válaszolja, hogy e kérdésre már az előbbi kérdéssel megfelelt.

A bejelentési könyvek megtartandók. Jogtalan volna, a mennyiben a törvény előírja, a két százalékos leírás mellőzése a felek ellenében. A bejelentési igazolványokat ellenőrzés szempontjából feleknek és bérlőknek meg kell tartani. — Csemege és üvegezett borok adó alá esnek.

E feleleteket a vádlott védője által írásba foglalt kérdésekre adta kihallgatott szakértő.

Ezután dr. Ozory panaszosok képviselője intéz kérdéseket szakértőhöz. A feltett kérdésekre többek között előadja, hogy a főtörzskönyv vezetés előírása — úgy emlékszik benne van a törvényben, de ezt nem tudja határozottan.

Dr. Ozory. Nagyon szeretném, ha ezt a §-t lenne szíves megmutatni. Van itt törvény és rendelet.

Szakértő. Hogy ez Debreczenben hogy történt, nem tudja. De minden héten jött erre nézve miniszteri rendelet.

Dr. Ozory. Miután ezt meg nem tudja mutatni, több kérdést nem tesz, de kijelenti, hogy szakértőnek el nem ismeri.

Szakértő. Tessék ezt írásba foglalni. Minden §-be nem magolhat.

Dr. Bakonyi. Már csak állásánál fogva is elismeri szakértőnek; kérdezi, van-e olyan miniszteri rendelet, mely elrendeli, hogy főtörzskönyvnek vezetett ki kell.

Hankó Leó szakértő pénzügyi igazgatósági fogalmazóhoz az elnök ugyanazon kérdéseket intézi.

Feleli, hogy a seprős és hosszabb ideig pincében tartott boroknál bizonyos percent leszámítandó.

Egyébb válaszai szintén megegyeznek az előbbi szakértő feleleteivel. — Arra nézve, mikor a város bérel a fogyasztási adót, ha jól emlékezik a törvény nem rendelkezik, arról, hogy a szemle ív, példányával, mi történjék; de nézete szerint az egyiket a fél kezei között kell hagyni.

A két percentes leszámítást a törvény mint maximális tételt állapította meg, de a gyakorlatától függött, hogy mimódon hajtják keresztül.

A kezelés érdekében szükséges, hogy a bejelentési ívek példányai megtartassanak.

Dr. Ozory kérdezi, hogy ha a község kezeli az adókat, vétetik-e fel szemle ív?

Szakértő. Nem, hogyha magán fogyasztásra használják a bor. Szóval nem minden bor után vétetik fel szemle ív. A főtörzskönyv vezetés nem multhatatlanul szükséges, ez nincs a törvényben, de a helyes kezelés szempontjából kívánatos és gyakorlat által van szabályozva. A miniszteri rendelet azt mondja, hogy két havi leszámításhoz a két percentnek aránylag megfelelő része számítandó le.

Következik Bornyász József szakértő kihallgatása. Fűszer és bor kereskedő. Védő intéz hozzá kérdéseket arra nézve, hogy az egyezés megszüntetése után kellett-e behozatali vámot fizetni azokért a borokért, melyeket az új év a pincében talált. Majd a Katz szemleívre vonatkozólag kérdezte ki a védő ügyvéd. Bornyász szerint Katz 20 hordó bora a szemleíven tele hordónak lett felvéve.

Ezzel a szakértői kihallgatás be fejeztetett.

A vádbeszéd.

Háromnegyed volt négyre hajnalban, mikor a vádbeszéd megtartására került a sor. Az elnök félórát szünetet akart engedélyezni, de vádló azonnal megakarta kezdeni.

Tehát megkezdte.

(A hallgatóság már ekkor lapunk tudósítójából — a többi lapok munkatársai már akkor eltávoztak abban a hitben, hogy hajnal felé reggelig szünet lesz és még nyolc kitarító érdeklődőből állott).

Dr. Ozory István a fogyasztási adók népszerűtlenségével vezette be vádbeszédét s rámutatott arra az aránytalan adózási rendszerre, mely a közönséget sújtja akár az állam, akár a bérlők kezelik azt. Legméltányosabbnak látszik, ha a község kezeli. A város nem akarta, hogy zsidó legyen a bérlő, de megtette, hogy Papp László legyen. Így alakult meg a bormérők társulata, élén Papp Lászlóval. Ez nagyon drága volt a városra nézve; hogy mennyire drága volt, kitérni abból, hogy Mannó 274,000 forintot többet szolgáltatott be a városnak, mint amennyi bért összesen Papp Lászlóék fizettek.

De ez a regime nagyon drága volt egyesekekre, sok szegény családra nézve is.

Elnök megtiltja szólónak, hogy sérengessen.

Vádló továbbá előadja, hogy kegyelt bormérőknek busás osztalékot adtak, adómentességet kaptak, — mások, a kik Pappnak nem tetszettek, semmit.

A Papp László gazdálkodása ázsiai volt. Szegényül kezdte és jómódu volt, mikor kiesőpönt a hivatalból. De hát a város szükségének találta a vámok és fogyasztási adók házi kezeléjét.

Itt van kezdete ennek a pörnek. A város Mannót állította az új hivatal élére. Papp pedig lehetetlenül akarta tenni Mannót, hogy helyére léphessen. Innen a rágalmak. Vádlottat nem a közérdek vezette, az esküdt urak megítélhetik a rágalmak valódi rugóit.

A vizsgálat eredménye, valótlanságokkal megtoldva alkalmas lehetett arra, hogy a laikus közönséget megzavarja; de nem lehetett alkalmas arra, hogy Mannó elbocsáttassék.

De ez nem hozta Papot zavarba. Társulatot szervezett a várossal szemben. A város addig fizetett az ital és fogyasztási adókért 238 ezer forintot. Pap megajánlott 292 ezret, míg Mannó erre kimutatta a tanácsnok hogy mindezekből összesen 302000 frt. folyt be évente.

A városi tanács ahelyett, hogy komoly ajánlatot tett volna, mert 292000 forintnál néhány ezer forinttal kevesebbért is megkapta volna, 241 ezer forintot ajánlott s elbocsátotta Mannót, mert tu sulyra vergődött a tanácsban az a párt, mely abban a meggyőződésben volt, hogy ha Mannót feladnák, a konzorcium vissnavonul és a város 241000 forintot is hozzájut a regaléhoz.

Pap László a markába nevetett. "Abból, hogy a városnak megért volna 292000 forintot a bérlő, nem következik, hogy a társulatnak is megér annyit. De ez nem a Pap László baja, a célját érte, míg Mannó állás nélkül maradt, az az ember, ki 340,000 forint tisztá hasznos produktumot adott, hogy az ártézi kura tett 100000 forint kiadást fedezhették, hogy a királyfogadás költségei, a Korona szálloda ára fedezetet találtak, hogy a város háza építésére 230000 forint a takarékpénztárban van.

Az inkriminált cikkben mért van mindig, — Katz Lajosról szó, miért nincs Posszertől is? Ha Mannó össze akart volna játszani, miért csak mindig Katzról van szó? Miért nem gyanúsítják Posszert, kinél a vizsgálat több visszaélést konstatált?

Ha ezt kiaknázták volna, ez magán hordta volna a valószínűség bélyegét, mert tudta mindenki, hogy Posszert és Katz ellenségességben voltak.

Hosszasan foglalkozik annak megcáfolásával, hogy Katz Lajos pincéjében szabálytalanságot követett volna el Mannó Kálmán.

El sem tudja képzelni, hogyan játszhatott volna össze Mannó Katzzal. Maga Mannó nem járt vizsgálni. Az ügynök tudhatott volna csak összejátszani.

A másik két vád sem áll erősebb alapon ennél. Hiszen az az állítása vádlónak, hogy 1300 liter a Katz szemleívről leiratott, csak pusztán feltevés. Lehetséges, hogy Katz rázúdította a vámhivatalra. A harmadik konkrét vádat illetőleg előadja, hogy Katznak 1891. január 1-ig 1886 január-tól a várossal egyezsége volt. A behozatali vámot megfizette ték Katzzal az egyezés szerint. Papnak az volt a baja, hogy Katzzal nem fizettetik meg a behozatali vámot duplán. Majd magyarázza a bárcakezelést; Rajcsi számíttat főkönyvvilágot vezetett két példányban.

Ha Mannó visszaakart volna élni a bécákkal, ezt leginkább tehetné volna az első szállítmányival. Ezt a szállítmányt — nem meri állítani, csak feltevés, ott találta Mannó a hivatalban a földön. Kérdezte, honnan került, azt felelték neki, egy hajdu hozta a főszámvevőtől. Ez első szállítmányban nem volt meg minden bárcá; de a nyomda-könyv szerint 12 rizsma volt; a második szállítmány, melyben azok a bárcák voltak, melyek az elsőben nem voltak meg, aránylag kevés mennyiségű volt. Mannó mindkét szállítmányt beírta egy jegyzékbe, akként, hogy az első szállításkor a hiányzó bárcák rovatait üresen hagyta s mikor a második szállítmány érkezett, ezt is bevezette az üres rovatba. Pap Lászlóék aztán a vizsgálatnál a két szállítmányt egynek vették és azt állították, hogy a második, a kisebbik szállítmányt nem vezette be Mannó. Azt is megjegyzi, hogy a nyomda mindig többet nyomtatott, mint a mennyi rendelkezésre volt.

Frics, ki hivatalos működése 25 éves jubileumát is megünnepelte, bírhat olyan emlékező tehetséggel, hogy tudhatni, mimódon történt a megrendelés? Frics azt vallotta, hogy Mannó rendelte meg a bárcákat és pedig írásban, de Frics az írásbeli megrendelést nem tudja előadni.

Összejátszást lát a Szabó József és Pap László azon vallomása között, hogy a sertés mázsából Mannó alatt csak 597,94 forint volt a bevétel, holott az előtt 800 forintot fizettek érte. Lehet — ezt azért vallották, mert Mannót elakarták távolítani. De hát összetévesztették az adatokat. Mert ez a szám másik mására vonatkozott.

A főszámvevőnek a főispán felhívására azt hagyta meg, hogy vizsgálja meg a hivatalt. De ez nem ment, hanem Pap Lászlót küldötte maga helyett. Micsoda vizsgálat az, melyet panaszos végez?

Arra kéri Pap Lászlót, mondjon egy olyan esetet, mely Mannót legkisebb mértékben is gyanus színben tüntetné fel.

A fő munka-könyv mindazon adatokat tartalmazza, melyek a bejelentési könyvben benne voltak és a főmunka-könyv most is meg van. A bejelentési könyvek nem úgy semmisítettek meg, hogy adatok tűntessenek el. A megsemmisítés nyilvánosan történt.

A főtörzskönyv hiánya — azt hiszi — nem tűnik fel az esküdték előtt titokszerűségnek. És ha nem vezetett volna, akkor sem kellett volna azt titkolni. — A szakértők vallomásaira vonatkozólag megjegyzi, hogy azok mind az állami kezelést vették figyelembe. — Ahány község van, annyiféle a kezelés, a hol a község kezeli a fogyasztási adókat. Ma is kilehet tétlenként számítani, hogy mennyi a regale, mennyi borfogyasztási adó lett befizetve. Csak a szemleívek semmisítettek meg, a melyek értéküket veszítik. Ezek nagy halmazra gyűltek, s a nyilvános megsemmisítés előtt átvizsgálták.

Pap Lászlónak az a mód sem tetszett, melylyel Mannó elszámolt, de még a főszámvevő urnak se tetszett, mégis a főszámvevő javasolta minden hónap végén a Mannó felmentését.

Ha valami nem tetszett neki, — lesétalhatott volna a hivatalba, — s ott megtekinthette volna az iratokat.

Csurka János úgy került bele ez ügybe, mint Pilátus a credóba. Papnak valakit meg kellett támadni a tanácsból. A főszámvevőt nem támadhatta meg, mert gondolta, hogy szükség lesz még rá. Elővette hát Csurka tanácsnokot, akit megtett a Mannó sógorának is, holott nem sógorok.

Csurka ellen Pap egyetlen konkrét esetet, hoz fel, azt, hogy nem tudta, apadás címén hány százalékos kellett volna leírni az ő javára:

ezt nem tudta Mannó se. Borzasztó nagy visszaélés ez azok előtt, kik mindent elhisznek amit nyomtatásból olvasnak.

Meglepőleg szépen járt el a polgármester ur! Jól tudja, Papp László inkriminált cikkeit elhitte a közönség; azt hitte e tárgyalás előtt, hogy Mannó kitudja hány ezer frtot zsebre vágott. A tanácsban ellene volt Szabó József, Vértessy István és talán Körner Adolf is.

Simonffy Imre a hatalmas, a gazdag ember pártfogója Mannónak, ki szegény ember, kinek protekciójára Simonffy Imre nem szorult. Ezt különösen figyelmébe ajánlja az esküdt uraknak. A polgármester, aki meghallgatta a panaszokat, aki mindenkitől tudakozódott Mannóról, de senkitől nem hallotta, hogy gyanus volna, akinél senki jobban nem ismerhette a kezelést és Mannót, — ez az ember, a polgármester vallotta ma itt hogy Mannó becsületes ember, aki a várost egy krajcárig meg nem károsította. E bizonyítékkal és tanuval szembe, állítja a Papp László vallomását és egyéniségét.

Ne legyen a t. védő érzékeny.

Bakonyi. Amennyire a tisztesség határain belül marad.

Dr. Ozory. Elismeri védőnek fényes tehetségeit, kitűnő képzettségét; — de hát az ő beszédére majd jönni fog egy csomó frázis. Pedig ő tényeket kérdez.

Azután jönni fog egy csomó gyanusítás; nem ugyan a t. védő ur részéről, hanem megbízója információja alapján.

Ő azt hiszi, hogy úgy írni, úgy gyanusítani, ahogy a cikk tartalva van, nem szabad. — Annak minden sora becsületsértés és rágalmazás. Kéri, mondják ki az esküdtek Papp Lászlóra a vétkeket!

Az elnök öt percze a tárgyalást felfüggeszti.

A véd beszéd.

Virradatkor 1/7 órakor fogott védbeszéde megtartásához Dr. Bakonyi Samu. „Ki jókor kél, aranyat lel“ közmondással él. Mi ugyan le se fekdűtünk, de ő rajta bevált ez kora reggel, mert a t. vádló meg nem érdemelt dicsőreteiben részesült. Ezután Danton szavait használja, ki azt mondta, hogy Franciaország megmentéséhez merészség és ismét merészség kell; de ez a merészség romlásba vitte Franciaországot; — reményli így jár ellenfele is tulságos merészsége által védett ügyével. De még inkább tiltakozik azon merészség ellen, hogy az egyes tanukat egymással szemben állítja; egyiket feldicséri, másikat ócsárolja. Ilyen fegyverekkel hatni önkre esküdt Uraim! nem lehet.

A polgármester kijelentései Mannóról föltétlen bizalmon és rokonszenven alapultak; de hát még nagyobb ember egyéni véleménye sem lehet az ítéletnél elhatározó az esküdtekre, — hanem csak a tények. Hosszasan boncolgatta ezután a polgármester tanuvallomását, melynek ő csak meleg rokonszenvből fakadó értéket tulajdonit.

Vádlónak azt az állítását, hogy Szabó József ellensége Mannónak, — vádló frázisának nevezi.

Kérdezi, hogy a szemleivek megsemmisítése szabályszerű volt-e és nem kelt-e az gyanut bárkiben, mikor a megsemmisítésre nem volt szükség, mégis megsemmisítették az iveket. — Vádlott konkrét hitlen kezelési esetet nem mutat fel, — de állítja és állithatja azt, hogy általában a város vagyoni érdeke ellen követtetett el mulasztás. A tények összevetéséből az tűnik ki, hogy Katz borkereskedővel szemben olyan kedvezmények adtak, a melyeket mások nem élveztek.

Sorra veszi az inkriminált közlemény pontjait és igyekszik bebizonyítani azoknak az okoknak a valóságát és helyességét, amelyek az inkriminált passzusok megírásához védencének alapul szolgáltak.

Az inkriminált közlemény ama szakaszát illetőleg, hogy a vámokból sokkal többnek kellett volna befolyjni, mint amennyi befolyt, azt feleli, hogy vádló csak úgy dobálódzott a százezekkel. De hát ott, ahol nincs rendes évi zárzámadás könnyű az olyan feltevés, amilyennek az ő védence kifejezést adott az inkriminált közleményben. A vámhivatal számadásairól pedig nem készültek vagyoni mérlegek.

A szemle-, valamint a bejelentési ivek nagy fontosságát hangsúlyozva, — ispán gazdálkodásnak nevezi azt, ahogy a vámhivatalt kezelték s a mely nem lehet alapja annak a föltétlen nagy bizodalomnak, melylyel a város első tisztviselője Mannó iránt viseltetik. — E pontnál védő éles kritika alá vette általában Debrecen város egész vagyoni kezelését.

Vádlott tulajdonkép morális pressió alatt állott, mikor ezeket a dolgokat megírta. Ő panaszt tett; elrendelték a vizsgálatot s abban ő is részt vett s mikor hiába várta az eredményt, mindenfelől szorongatták, hirlapban is felszóltatták, hogy ha becsületes ember, ha hű a polgári esküjéhez, hozza napfényre a vizsgálatot.

Panaszosok helytelen uton indultak meg Fegyelmi vizsgálatot kellett volna kérniök maguk ellen s ha ott felmentik, jöhettek volna ide elégtételt kérni, különösen csudálkozik Csúrkán, kit ő felette sajnál, hogy itt ül most panaszosként.

Eszébe jut egy nagy emberünknek az a mondása, hogy a tyukszem akkor is fáj, ha a csizmát levetjük. Csúrka János levette a hivatal szűk szorító csizmáját, de fél tőle, hogy a mai verdikt után is sajogni fog a tyukszem.

Reflektál a magánvádló beszédére, melynek némely része nem felel meg a valóságnak; így az az állítás, hogy Papp a vagyont a bormérő társulat idejében szerezte. A legerélyesebben visszautasítja a Papp László korábbi ténykedéseire vonatkozó insinuációkat. Papp L. ellen is voltak panaszok, — de azokat nem lehet bebizonyítani.

Visszaélésnek nevezi már magában véve azt is, ahogy a bárca-szállítmányt az itt tanuk által vallott körülmények között Mannó átvette, és megtartotta Rámutat a vámhivatal könyveire, melyek a külső hitelesség majdnem minden kellekei nélkül valók voltak.

Vádló nagy hatalmat tulajdonit Papp Lászlónak, midőn azt állítja, hogy vágott a Mannó helyére. A tanács végzés szerint Mannót a polgárság nyugalma helyreállítása végett mentették fel az állásától. Szabó Józsefet, — ahogy ezt vádló tette, — nem lehet összejátszással gyanusítani.

Nem használ frázisokat, — Papp Lászlót ezen viselkedésében csak a közérdek vezette; de e mellett helyet foglalhatott az ő lelkében a jogos magánérdek is, — az a feletti elkéskedés, hogy őt jogos igényei érvényesítésében megakadályozták. Az inkriminált közleményben sem rágalmazást, sem becsületsértést nem talál. — Elnél sokkal kriminálisabb tartalmu cikkek is jelentek meg Mannó ellen. Mért nem kerestett elégtételt azokért is?

Dr. Ozory nem kívánu semmit válaszolni.

Papp László sem hoz fel semmit a védelmére.

Éppen a reggeli 8 órát harangozzák a kezeli kistemplomban, midőn a 24 órai tárgyalás után Igyártó Sándor elnök reasszumálja a tárgyalást.

Elnöknek az esküdtekhez intézett szokásos intészei után fölolvastatnak az esküdtekhez intézett kérdések, mire ezek a verdikt meghozatala végett 8 óra után visszavonulnak.

Egy órai tanácskozás után Harmath Gergely tanár, mint az esküdtek elnöke, a következőkben hirdeti ki az esküdtszék ítéletét:

1. A „Debrecen“ 1892. márcz. 19. számában megjelent „A b o r a d ó“ c. cikkében, azon passzusban, hogy „az említett fogy. adók beszédésénél“ stb. v a n e b e c s ü l e t s é r t é s C s ú r k a J á n o s e l l e n ?

12 nem.

2. Ugyane cikk következő passzusában: „a nagyságos polgármester urat“ stb. v a n e r á g a l o m M a n n ó K á l m á n e l l e n .

9 nem, 3 igen.

3. Van-e az 1. és 2. pontokban b e c s ü l e t s é r t é s M a n n ó K á l m á n e l l e n ?

3 igen, 9 nem.

4. Szerzője-e P a p p L á s z l ó a z 1. és 2. pontban foglaltatnak ?

12 igen.

5. Vétkes-e P a p p L á s z l ó becsületsértésben Csúrka János ellen az 1. pontban foglaltakért ?

12 nem.

6. Vétkes-e P a p p L á s z l ó rágalmazásban M a n n ó K á l m á n e l l e n a z 1. pontban foglaltakért ?

11 nem, 1 igen.

7. Vétkes-e P a p p L á s z l ó becsület sértésben Mannó Kálmán ellen a 2. pontban foglaltakért ?

11 nem, 1 igen.

8. A „Debrecen“ 1892. ápril 16-iki számában foglalt nyilttéri közlemény azon passusai: „a z t s e m t u d t a“ sat. és „c s a k t e s s é k b e f i z e t n i“ stb. — tartalmaz-e rágalmat C s ú r k a J á n o s e l l e n é b e n ?

12 nem.

9. Ugyan-e passzusokban van-e rágalom M a n n ó K á l m á n e l l e n ?

11 nem, 1 igen.

10. Ha nincs rágalom, van-e a passzusokban becsületsértés C s ú r k a J á n o s e l l e n ?

12 nem.

11. Ha nincsen rágalom, van-e a pontokban becsületsértés M a n n ó K á l m á n r a ?

12 nem.

12. Szerzője-e P a p p L á s z l ó a 8. pontban foglaltaknak ?

12 igen.

13. Vétkes-e a 8) pontban foglaltakért C s ú r k a J á n o s e l l e n e l k ö v e t t b e c s ü l e t s é r t é s b e n P a p p L á s z l ó ?

11 nem, 1 igen.

14) Vétkes-e a 8) pontban foglaltakért becsületsértésben C s ú r k a J á n o s e l l e n ?

11 nem, 1 igen.

15) Vétkes-e a 8) pontban foglaltakért becsületsértésben C s ú r k a J á n o s e l l e n ?

12 nem.

16) Vétkes-e M a n n ó K á l m á n e l l e n e l k ö v e t t b e c s ü l e t s é r t é s b e n a 8) p o n t b a n f o g l a l t a k a l a p j á n ?

10 nem, 2 igen.

Az ítélet kihirdetése után dr. Ozory István magánvádló kijelenti, hogy miután véleménye szerint az inkriminált közleményekben ugy a becsületsértés, mint a rágalmazás nyilvánvaló, az esküdteknek tévedniök kellett, ennél fogva más esküdtszék kirendelését kéri.

Dr. Bakonyi Samu védő: Mintán ez a kérdés oly illustis jogász által vettetett föl, mint a magánvád képviselője, kénytelen azzal foglalkozni. Csak is az esküdtek feladata lehet annak meghatározása, van-e rágalom és becsületsértés vagy nincs.

Elnök szintén szokatlannak találja a hallott kijelentést.

Dr. Ozory: Van rei §.

Dr. Bakonyi benyújtja a költségek jegyzékét, melyekben a vádló feleket egyetemlegesen kéri elmarasztalni. Az esküdteknek fele nevében köszönetet mond a fölmentő ítéletért.

Elnök a törvényt alkalmazó bíróság részéről Papp Lászlót a verdikt alapján fölmenti, a vádló feleket pedig elítéli 20 forint büntügyi eljárás költségtérítésére, 100 forint kifizetésére Papp László ellenében, ezt pedig 15 nap alatti nem fizetés esetén végrehajtás terhe mellett, a védői díjat pedig saját fele ellenében 100 forintban alapítja meg.

Dr. Ozory István vádló ügyvéd semmi-ségi panaszt jelent be, mire a tárgyalás d. e. 10 órakor véget ér.

— A liberáliszmus mellett. A tegnapi nap folyamán több törvényhatóság tüntetett a liberáliszmus mellett. Erről szóló tudósításaink következők: (Z e m p l é n m e g y e) közgyűlése általános nagy lelkesedéssel pártolta Debrecennek a reverzálisokra és reformokra vonatkozó átiratát. Elhatározta, hogy a budapesti liberális gyűlésen küldöttségileg vesz részt. — (K e c s k e m é t v á r o s s a) egyhangu lelkesedéssel csatlakozott D e b r e c e n városa átiratához, a melyben az egyházközlőket

reformokat sürgeti és kárhoztatja a reverzálissal való visszaélést. Elhatározta a közgyűlés továbbá, hogy a képviselőházhoz ily értelemben feliratot intéz. — (G y ö r v á r o s) törvényhatósági bizottsága e hó 16-án tartandó rendkívüli közgyűlésén fogja tárgyalni Debrecen város közönségének a képviselői reverzálissal ellen az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát. A tanács mint állandó választmány megállapította erre vonatkozó javaslatát. (A s z a b o l c s i l i b e r á l i s o k.) Szabolcs vármegye törvényhatóságának tegnapi közgyűlésén az összes szavazatokkal 7 ellen elfogadták egy, tulnyomólag katolikus bizottsági tagok által ajánlott indítványt, mely csatlakozik az országos mozgalomhoz, melyet a budapesti liberális katolikusok kezdeményeztek.

— **Belföldi hírek.** (A s z e n t e n d r e i m a n d a t á r i u s a p ü s p ö k i z s i n a t e l ő t t.) Brankovics pátriárka Petrovics Gerasim volt Szt. Endrei mandariust egyházi pörbe fogta s felhívta, hogy a Linder-botrány ügyében követett eljárása igazolása végett a püspöki zsinat előtt személyesen jelenjen meg. — (B e l e p ö t o c z k y l e m o n d á s a) Belepötczky Kálmán tábori püspök egy beállott konfliktus következtében a hadügyminiszter rendelkezésére bocsájtotta állását. — (A g y a l o g s á g u j e g y e n r u h á j a.) A Fremdenblatt írja, hogy a gyalogság új egyenruhájának terve fölött újra vita kőzlik a felsőbb katonai körökben. A sötétkék színű kabát helyett csukaszürke színű kabátokat akarnak zöld hajtókával a gombokra pedig az ezred számát vésetnék. Végleg azonban még nem határoztak.

— **Külföldi hírek.** (K i r á l y u n k F r a n c i a o r s z á g b a n) A magyar király legközelebb huzamosabb időre a francia Rivierára utazik; Erzsébet királynét ugyanis Madeirából való visszajövet legközelebb Nizzába vagy Mentonéba várják s a király, mint tavaly Termetben, az ideig a Rivierán tölt vele együtt több napot. Ferenc József király már e hó 26-án érkezik a francia Rivierára, de azt még nem tudják, hogy meddig marad ott.

Helyi hírek.

Zöld Mihály. Váratlanul érint bennünket a lesújtó hír, a melylyel Zöld Mihály városi tanácsnok halálát jelezük. Váratlanul, mert hiszen egy élete legszébb virágában élő munkabíró férfit döntött le a halál, olyat, a ki temni, fáradni, küzdeni hivatva volt és akart is.

Megdöbbenéssel állunk meg a haláleset hallatára, mely a messze távolból érkezik hozzánk. A kinek elköltözését hirdeti a városi újság a fekete lobogó, azt még csak néhány nap előtt is, bár betegen, munkában láttunk magunk közt s bár lázas sietséggel ment az Adria partjára, hogy üdülést szerezzen, ezt csak azért tette, hogy annál hamarabb munkaerőben lásson hozzá a tevékenységhez, a melyet gyermekkorától kezdve megszokott.

Egy munkás élet végén, annyival inkább fájlaljuk annak elmulását, mert a kit elvesztettünk, igazán a miénk: Debrecen volt. Benne látta a debreceni ember a munkás élet becsületes képviselőjét, a ki egyesítette magában a modern ember haladási törekvését, a debreceni civis szükség szerű konzervatívizmussal. Civis volt ő is, a ki egyszerű családból fényes tehetséggel és munkabíró szorgalmával a város eléjére küzdött föl magát, jelleméért és tehetőségéért mindenkinek tiszteletét és becsülését érdemelte ki.

Lelkesedéssel küzdött szép eszméiért, a melyek megvalósításával tele volt szíve lelke. Lelkesedése nem ismert leküzdhetlen akadályt, a mikor városiért és protestantizmusáért kel-

lett munkálni. A felállítandó debreceni protestáns egyetemnek lelkes és tevékeny híve, a liberálisnak előkelő harcosa volt. A protestáns felső leány nevelő-intézet létesítése körül oly nagy bugalommal tevékenykedett, hogy csupán e körül szerzett érdemeiért is maradandó emléket állított országának. Fiumének öszinte és igaz barátja volt s most önkönytelenül is ez a szeretet kíséri szellemét, midőn holt testének örök nyughelyet a fiumei magyar föld fog adni.

Legyen neki könnyű és váljanak valóra, a mikről benne álmollik!

A város gyászjelentése így hangzik: Debreczen szab. kir. város tisztviselői fájdalommal jelentik felejthetlen és szeretett tisztársuknak Zöld Mihály tanácsnoknak 1894. február hó 15-én reggel 4 órakor, munkás életének 40-ik évében, Abbáziában történt gyászos elhunytát. Debreczen, 1894. február 15. Áldás és béke porai felett!

A boldogult tanácsnok életrajzi adatait röviden következőkben foglaljuk össze: Zöld Mihály Debreczenben született régi, de szegény debreceni családból. Iskoláit a mi ősi „alma mater“-ünkben végezte, melynek jótéményeit élvezte s ő a kollegiumnak kitűnő növendéke mindig meleg fiú szeretettel és hálával ragaszkodott a jótévő főiskolához. — A közpályát a nyolcvanas évek elején kezdte meg mint közgazdászati gyakornok Hajdúvármegyénél s 1883-ban főispáni titkárrá nevezetett ki gróf Dégenfeld József mellé. De már 1884-ben az általaános tisztújításkor szülő városa szolgálataiba lépett, egyhangulag választván meg harmadik aljegyzővé. Alapos képzettsége, kiváló tehetsége gyorsan emelték őt magasabbra a városi tisztikar rangsorozatában, 1886-ban a népszerű fiatal aljegyző második aljegyzővé; 1890-ben pedig első aljegyzővé választottt ugyanakkor a főispántól a tiszteletbeli tanácsnoki címet nyerte s három év múlva a törvényhatósági bizottság bizalma rendes tanácsnoki állás díszes polcára emelte.

A bevezető sorokban vázolt jellemzését kiegészíthetjük azzal, hogy Zöld Mihály rendszeresen a legkényesebb természetű, a legbonyolultabb ügyeket kapta referálás mellett és ő mindig nemes becsülete, alapos tanulmányozás alapján teljesítette nehéz előadói tisztségét. Ily a p a t r o n a t u s k é t s z á z é v ó t a v a j u d ó k é r d é s e b e n e g y k o r u o k i r a t o k r a t á m a s z k o d v a ő f e j t e t t e k i i s m é t e l t e n D e b r e c e n v á r o s k ö v e t k e z e t e s á l l á s p o n t j á t, m e l y r e n é z v e a z ő e r ő s d e b r e c e n i c i v i s j e l l e m e é s h a j l i t h a t a t l a n m e g y ö z ő d é s e, a z ő s ő k e r é l y é t é s e l v s z i l á r d s á g á t t a r t v a s z e m e l ő t t, a l k u v á s t n e m ö s m e r t. Ő v o l t a z e l ő a d ó j a a d e b r e c e n i f ő i s k o l a e g y e t e m m é f e j l e s z t é s e r e k é r t 200000 frt. hozzájárulás ügyének, melyért szíve nem csupán a város nagyra, dicsővé emelésének vágyától égett, de büszkén dobogott az erős kálvinista öadutattól. A fiumei országra szóló fényes fogadtatásának ő volt egyik leglelkesebb intézője és a fiumeiak csakhamar felejthetetlenül megszerették a mogorvának látszó, de azért vigkedélyű fiatal szénátort. Bámulatos kitartással, lelkét öntve belé, dolgozott ő betegen is azon a nagyobb szabású munkálaton, mely ha elkészülhet vala, nagybecsű előadói javaslatul szolgált a Debrecen által összehívott és Debreczenben tartandó országos polgármesteri értekezletnek a városok közigazgatása és autonómiaja tárgyában. Fájdalom e művet — mint tudjuk — nem fejezhette be. A tollat súlyossá vált betegsége, majd a halál kiragadta ujjai közül. De a munka még így töredékében is nagyértékű, hasznos vezérfonalul szolgálhat annak, a ki nyomdokába lép és az ő szép feladatának bevégzésére vállalkozik. — Karácsonyi számunkban a mi felejthetetlen munkatársunk szíves volt mutatványt közölni ez iratból. — Utolsó nagyobb hivatalos munkája az ev. ref. felsőbb leányiskola (melynek igazgató tanácsába csak nemrég választá meg a törvényhatósági bizottság) javára megszavazott

100,000 frt alapítvány kiadása iránt benyújtott emlékirat megszerkesztése volt.

Körülbelül egy év óta betegeskedik. Mell betegség támadta meg, mely ősz óta már két ízben is ágyba szegte. Utóvégre, midőn betegsége már fölőtte veszedelmes módon jelentkezett, orvosai tanácsára Abbazia enyhe éghajlata alá utazott üdülést, életet keresni. Két héttel ezelőtt utazott el egészségtelen, ködös vasárnapon. Hába tanácsolták neki: hogy maradjon itthon Ő bizott Abbazia szelid levegőjében és úgy ragaszkodott az élethez, hogy sokat dolgozhasson az ő kedves Debrecenének.

Folyó hó 6-diki kelettel azt írta lapunk egyik munkatársához: „most már jobban vagyok; de képtelen szigorú orvosi felügyelet alatt.“ 10 óra óta állapota válságra fordult s naponta föl váltva biztató és kétségbeesítő hírek érkeztek róla.

Többé nem várjuk aggódva orvosa jelentéseit. Mint már írtuk, tegnap hajnalban idegen földön örökre lehunyta fáradt szeméit.

A városi tanács a megdöbbenő értesítés folytán este rendkívüli ülést tartott, melyen elhatározta, hogy ha lehetséges, hazai földben az Abbaziával szomszédos Fiumében temetteti el az érdemes tanácsnokot, s temetésén küldöttséggel képviselteti magát.

Ez iránt rögtön sürgönyözött dr. Szigethy orvosnak, gyors választ kérvén és a temetésnek szombatra halasztását.

A válasz éjjelkor megérkezett. Ez állott benne:

„Öhajtásuk szerint fogok cselekedni, beavárom a küldöttséget.“

Ma reggel a gyors vonattal a városi tanács képviselőjében V e r t e s s y István főjegyző, K i r á l y Gyula tanácsnok utaztak Fiuméba, egy diszbe öltözött városi hajdu kíséretében.

A temetés holnap délelőtt fél 11 órakor lesz.

Zöld Mihályt öreg özvegy édes anyja és egy férfi testvére gyászolja, ki erdővéd a Halápon.

— **Halalozások.** Özv. V e s z p r é m y Gáspárné Hajdúvármegye boldogult alispánjának nejét, a legőszintébb részvét környezi ravatalán. A meleg részvét kiterjed a gyászba borult családra is. Az esetről kiadott családi jelentés így hangzik:

Mély fájdalommal tudjuk felejthetetlen jó anyánk, nagyanyánk, illetőleg testvérem özv. Veszprémy Gáspárné szül. Somossy Eszter asszonynak, életének 73-ik, özvegyiségének 11-ik évében folyó hó 15-én reggel 2 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos halálát. A megboldogultnak földi részei folyó hó 17-én d e. 10 órakor az az ev. ref. egyház szertartása szerint, a templomban tartandó ima után a keleti temetőben fognak elhelyeztetni. Mely végtisztességtételre a boldogultnak rokonait, ismerőseit bánatos szívvel meghívjuk. Hajdu-Böszörmény, 1894. február 15. Veszprémy Kálmán és neje Máthé Mária, Kálmán Barnabás, Ilona, István és Jenő gyermekeikkel. Veszprémy Paulina özv. Biró Imréné leányával Irénnel. Veszprémy Zoltán nejevel Csanak Ilonival. Zoltán és Andor gyermekeikkel. Veszprémy Jolán. Somossy Mária, özv. Szalay Istvánné életben levő testvére. Béke poraira! — F o g h t ű y S á m u e l földbirtokos, előkelő hajdumegyei család feje, e hó 14-én 70 éves korában Budapesten elhunyt. Tegnap temették el általános nagy részvét mellett.

— **„A tisztviselő telepintéző bizottsága“** a helybeli összes állami, városi hivatalokhoz, biztosító és pénzintézetekhez — amint már jelentettük — felhívást intézett, amely így hangzik:

„**Felhívás tisztviselőtársainkhoz!**
A tervbe vett „Tisztviselőtelep“ ügye már annyira elő van készítve, hogy annak létesítése a vállalkozók számától függ. Figyelembe véve azon nagy fontosságú célt, melyet egy ily telep létesítése elérni óhajt, tekintetbe véve továbbá azon anyagi előnyöket, melyeket egy ily vállalat sikere fog nyújtani az egyes vállalkozóknak: tisztelettel felkérjük tisztviselő társainkat, hogy a tisztviselő-telepet létesítendő szövetkezetbe belépni ne terheltessenek.

Hogy pedig némi tájékoztatást nyújthassunk a vállalkozás módosataira nézve, szükségesnek tartjuk a következők előterjesztését:

1. A telepre szükséges területek közül legalkalmasabbnak mutatkozik a t. Kardos László urnak sétaterti villájával kapcsolatban levő, mintegy 18,000 □-et tevő majorsági földje, melynek nagyobb része akácfa erdővel van beültetve. A tulajdonos ural az alku feltételeken meg is kötött. □-e az esetleg 5 osztályba sorozható telkeknek mintegy 2—3 frtba kerülne. Megjegyzendő, hogy a terek és utcákhoz szükséges területre a tulajdonos 1200 □-et ingyen engedi át.

2. Az építkezésre szükséges pénz amortizációra felveit kölcsön útján állíttatnék elő, melynek biztosítására a hitelező pénzintézet javára történendő betáblázáson felül minden vállalkozó lekötött lakbérét és fizetéséből annyit, mennyivel az amortizációs évi törlesztés a lakbért felülhaladja. Az egyetemleges jóállás és ezzel járó kötelezettség ki van zárva.

3. A vállalkozók egyesületté társulnak, melynek alapszabályai a Nagyméltóságú miniszterium elé terjesztetnek megerősítés céljából.

Ezek azok az előzetes tájékoztatók, melyeket egyelőre nyújthatunk. De már ezeket elengedőknek tartjuk arra, hogy mindenki, kit a telep ügye érdekel s ki abban önmagára előnyt lát — önmagával számot vetve — a telep létesítésének biztosítására vállalkozzék. Bővebb felvilágosítást nyerhetni a „Jogász és tisztviselői kör“ helyiségeiben naponként esti 5—8 óráig, a hol a beiratkozások is ugyanazon időben eszközöltenek. Beiratási díj az előleges költségek fedezéséül 5 frt.

Debrecen, 1894. február 12.

Harmath Gergely, Benke István,
intéző bizottsági elnök intéző bizottsági jegyző.

Dr. Bayer Ferenc, Elek Lajos, Márk Endre,
Pribauer Alajos, Harsányi Gusztáv, Suhajda József

Dr. Varga Bálint,
intéző bizottsági tagok.

Nem lesz felesleges felemlitenünk azt, — hogy az intéző bizottság már is kimondotta, miszerint ezen ház építő szövetkezetbe ügyvédek, orvosok és hirdalp szerkesztők szintén beiratkozhatnak.

— A debreceni iparos ifjuság önképző egyesülete által f. hó 3-án a „Korona“ vendéglő helyiségében, könyvtára gyarapítására s az ifju dalegylet javára rendezett táncvigalom alkalmából felülfizetni kegyeskedtek: Weidner Gusztávné 50 rrt. N. N. 4 rrt 03 krt. Riesz Henrik, 5 rrt. özv. Hegyi Mihályné, Irányi Béla, Szedlák József 3—3 rrtot. ifj. Gyürky Sándor 2 rrt 50 krt. Tóth Kálmán, dr. Dombó József, Vetéssi Béla, Lendlbauer Kálmán 2—2 rrtot. Weidner József, Kohn Lipót, Huber József, Vass János, Molnár Ambrus, Kiss Sándor, Kosty János, Poroszlav Károly, dr. Márton Kálmán, Dézsi Lajos, özv. Borosy Gyuláné 1—1 rrtot, Nagy Gyula, özv. Nagy Istváné 50—50 krt. Kerékgyártó Sándor 40 krt., Muraközy Kálmán 20 krt.; mely szives adományaikért hálás köszönetét fejezi ki, az egyület végalmi bizottsága.

x Vesszük a Frommer A. Herrman utóda budapesti mag- és növénykereskedésének pazarul kiállított a vaszi fő árjegyzékét, mely minden a gazdaságban és kertészetben szükséges cikket dús választékban tartalmaz. Fenti cég az idén fejezte be működésének 50-ik évfordulóját, tehát oly hosszú multra tekint vissza, melylyel egy hazai cég sem dicsekedhetik. A Frommer A. Herrmann utóda cég saját kertészeti teleppel rendelkezik és szintugy a magtermelés, mint a fajsokai cikke nevelését legnagyobb mértékben üzi. Ezen tény azon rendkívüli előnyt biztosítja a vevőközönségnek, hogy nyugodt lehet, miszerint csakis valóban kipróbált és teljesen megbízható magvakat kap és nincsen azon nagy veszélynek kitéve, miszerint csiraképtelen magvaknak elvetése által súlyosan károsodják. Fősúlyt fektet a Frommer A. Herrmann utóda cég, a legfinomabb lucerna

és lóhere tisztítására, a mennyiben nem hoz forgalomba egy zsákot sem mindaddig, míg az a magy. kir. magvizsgáló átomás által nem lett teljesen frankamentesnek találva és leplombázva, Nagy hirnevet szerzett magának a Frommer A. Herrman utóda cég a legfőbbkétesebb répamagvak forgalomba hozásával, a mennyiben a leg-híresebb répatermelőkkel szerződési viszonyban áll, kik tőle kapják a vetőmagot és így a leg-főbbkétesebb minőségeért felelősséget vállalhat. Új szerkezetű, szabadalmazott Peronospora-fecskendők koncentrá t kerti műtrágya, mindenemü kerti eszközök és kések nagy készletben vannak raktáron és a legolcsóbb áron szolgáltatnak ki.

Irodalom — Művészet.

* A Kiszfaludy-Társaság. A Kiszfaludy-társaság tegnapelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlését a tudományos akadémia képes termében. Elnök lett, 20 szavazattal, Gyulai Pál. — Második elnök, 19 szavazattal, Szász Károly. Főtítkár, 20 szavazattal, Beöthy Zsolt. Második títkár, 20 szavazattal, Vargha Gyula.

* „Izraelita magyar irodalmi társulat.“ Ez a címe egy új társulatnak, mely a fővárosban tegnap alakult a végéből, hogy a közönséggel megismertesse a zsidóság történetét és magyar nyelvre átültesse a zsidó vallás egész irodalmát. A 30 tagú választmányának tagjai lettek Debrecenből dr. Bakonyi Samu és dr. Kardos Albert.

* A magyar nép tiszta lelke minden időben tudott lelkesülni a bűbajoson öszszeszótt mesék, mondák és regék iránt. Ezeket jórésben maga a nép esze gondolta ki. A melyek más népekkel való érintkezés útján kerültek magyar vidékre, azokat a nép a maga józan szemlélettel nemes irányú gondolkodás módja szerint átíromította, mert a magyar nép egyik főjajtsága az, hogy minden időben meg tudta tartani a maga saját eszméirányát. A népies, igazán magyaros gondolkodás tehát semmiben egy meg nem nyilatkozik, mint a nép meséiben, mondáiban és helyi vonatkozású regéiben. — Nagy nemzeti válla az az, mely most „Magyar Mese- és Mondavilág“ címen Benedek Elek szerkesztésében az „Athenaeum“ irod. társulat kiadásában Széchy rajzaival díszítve megindult. Már a második füzet is megjelent, s ebben megtaláljuk a „Szép Palkó“ c. mese befejezését, a „Vitéz szücs“, „Az aranyászóru bárány“, „Bab-szem Jankó“, „Szalonna-fa“, „A csoda óra“, „Rózsa királyfi“ c. meséket teljesen és a „Bodnár Istók“ c. mese kezdetét E füzetben, melynek ára 25 kr., 15 szebbnél szebb kép is van. A Magyar Mese- és Mondavilág minden könyvkereskedésben megrendelhető. Az első füzetet a kiadó (Athenaeum könyvkiadóhivatala, Budapest Ferenciek-tere 3.) kívánatra ingyen is megküldi.

Színház.

* Százharmincegyedik előadás. Tegnap szépen látogatott közönség előtt ismét az „Ötödik pont“ került színpadra. Beaulieu-t Sugár Aranka énekelte s gyönyörű énekszámait a szó teljes értelmében elragadták a közönséget. Az előadás kiegyítő volt.

* Pécskai hangversenye. A kis Pécskai Alajos — a mint a je entésekből olvassuk — tavaly májusban az olasz királyi udvar előtt is hangversenyzett, a mely alkalommal jelen voltak az olasz és portugál királynők és a turini gróf. Margit olasz királynő egyik udvari hölgye útján az ifju művészhez írott levélben fejezte ki szerencse kívánatait, a római „Dante-teremben“ adott hangversenyén pedig, írja a „Diritto Romano“ a tetszésnyilatkozatokra mindig Sgabattti, a hirneves zeneszerző és tanár adta meg a jelt Pécskai, ki sok tekintetben tehető a virtuóz-pályáját épp ily korán meg kezdett Mozart mellé, épp ily lelkesedéssel találkozt Olaszországban, Ausztriában és Magyarországon lefolyt hangversenyeinek alkalmából. Érdekes a mit egy fiumei lap ír, a mely kifejezti, hogy Fiumében hasonló leikese

déssel még csupán a gróf Zichy Géza hangversenyén találkozott. Magyarországon tanárvoltak Hubay Jenő, Popper, Alajos, Erkel Ferencz, Beliczai Gyula és más kitünőségek.

* A színház köréből. K. K o p á c s y Juliska tegnap — amint bennünket a színtársulat részéről értesít nek — sürgönyileg tudatta Tiszai igazgatóval, hogy most szombaton nem jöhet Debrecenbe, mert a Citerás-ban (ez lesz a népszínház legközelebbi operette újdonsága) egyik főszerepet neki kell játszania, s így a próbákon ott kell jelen lennie. Ennek tolytán holnap, szombaton a hirdetett „Orpheus“ helyett Belot „47. cikk“ színművét ismétlik meg, a főszerepben Arday Idával. — Obernyik „Brankovics György“ című magyar történelmi színműve, amelyet nálunk 7—8 éve nem adtak, hétfőn kerül előadásra. A címszerepet Csiki László adja. A felvonások közben a zenekar részleteket ad elő Erkel Ferenc, hasonló című operájából, Kedden — a címszerepben Cserni Bertával — a Dumás „Francillon“-ja kerül színpadra.

A hangverseny programja.

A debreceni dalegylet által a létesítendő debreceni egyetem és az „E. M. K. E.“ debreceni fiókja javára 1894. február 23-án:

pénteken

a városi színházban

rendezendő

hangverseny és műkedvelői előadás

műsora.

I. SZAKASZ:

1. Nyitány Rossini „Tell Vilmos“ című operájából. Előadja a cs. és kir. 39. sor gyalogezred zenekara Czapek Péter karnagy vezetésével.

2. VI. Sonata. Weber K. Mariától. Előadja: Dégenfeld Anna grófnő (zongora), Dr. Puky Endre ur (hegedű).

3. „Eredeti magyar népdal egyveleg“ férfi karra, verseny díjat nyert pályamű Lányi Ernőtől. Előadja: Mácsay Sándor karnagy ur vezetésével a „debreceni dalegylet“.

4. A pünkösdi királynő. Élőkép a magyar népeletről.

Személyek:

Pünkösdi királynő	Bobory Margit k. a.
1-ső	Bacsó Margit k. a.
2-ik	Zivuska Mariska k. a.
3-ik	Motay Piroška k. a.
4-ik	Jerney Margitka k. a.
1-ső	Beér Margit k. a.
2-ik	Buzás Erzsike k. a.
3-ik	Dégenfeld Mária grófnő
4-ik	Gerzon Adrienne k. a.
5-ik	Kálmánchey Irén k. a.
6-ik	Unger Aranka k. a.
Mezőkövesdi menyecske	Ujheyi Emma k. a.
Katica	Antal Erzsébet k. a.
Juliska	Bekény Juliska k. a.
Rózi	Erkas Szeréna k. a.
Borcsa	Földessy Vilma k. a.
Pemmi	Gödényi Ida k. a.
Jucika	Harsányi Emma k. a.
Marcsa	Jóó Irma k. a.
Böske	Lux Olga k. a.
Sárika	Mayer Olga k. a.
Piroška	Megyessy Piroška k. a.
Anna	Nagy Irma k. a.
Vera	Rozemberg Ilona k. a.
Mauci	Sárvary Adél k. a.
Terka	Steinacker Viola k. a.
Erzsike	Temesváry Helén k. a.
Zsófia	Unger Margit k. a.
1-ső	Bekéay Iona k. a.
2-ik	Szell Mariánna k. a.
Óreg földes ur	Bodnár Géza ur
Falusi jegyző	Jeney Sándor ur
Plebános	Paraszky Gyula ur
Miska	Méhes Géza ur
Ferkó	Miskolczy Lajos ur
Sándor	Pappszász Lajos ur

Géza hangi
tanára-
Alajos,
és más
p á c s y
szintár-
yileg tu-
szombaton
er á s-ban
operette
jásania,
Enek
ett „O r-
e i k k“
n Ar dai
s György“
amelyet
kerül elő-
szóló adja.
eteket ad
operájából.
Bertával
szüire.

mmja.
et által
gyetem
i fiókja

n

adás

ll Vilmos“
kir. 39. sor
er karnagy

riától. Elő-
(zongora),

n ép dal
díjat nyert
M á c s a y
„debreceni

nő. Élékép

git k. a.
git k. a.
riska k. a.
roska k. a.
gitka k. a.
t k. a.
ike k. a.

ária arónő
rienne k. a.
y Irén k. a.
oka k. a.
ma k. a.
ébet k. a.
hska k. a.
eréna k. a.
ilma k. a.
la k. a.
Emma k. a.
k. a.
k. a.

a k. a.
Piroska k. a.
k. a.
Ilona k. a.
dél k. a.
Viola k. a.
Helén k. a.

git k. a.
na k. a.
anna k. a.
za ur
dor ur
Gyula ur
a ur
Lajos ur
Lajos ur

Márton öreg gazda
1-ső }
2-ik } módos gazdák
3-ik }
4-ik }
Kántor
Pista)
Jancsi)
Lajos)
Jóska) paraszt legények
Gyuri)
Andris)
Bálint)
Imre)
Sándor)
Károly) paraszt legények
Anti)
Pista)
Sámuel)
Peti)
Zsuzsika)
Emmi)
Pepi)
Klári) paraszt leánykák
Ágnes)
Karesi)
Sándor)
Ferkó) paraszt fiúk
Bendi)
Iczig korcsmáros
Primás
Kontrás
Klarinétos
Czimbalmos

Burger Gyula ur
Biszterszky Iván ur.
Ifj Kiss Albert ur.
Dr. Medve Zoltán ur.
Szabó Bertó ur.
Dóczy Emil ur.
Böhnek Elemér ur.
Binder József ur.
Buzás Lajos ur.
Csath Béla ur.
Csapó István ur.
Fráter Emil ur.
Hajdu Lajos ur.
Kiss József ur.
Kneisel H. Aurél ur.
Merei Kálmán ur.
Okolcsányi Lajos ur.
Sztics Ernő ur.
Br. Wangenheim Gy. ur.
Zivuska Andor ur.
Ament Augusztá.
Ament Erzsike.
Beer Ilonka.
Farkas Mariska.
Károly Ilonka.
Hutiray Béla.
Mihalovics Béla.
Unger Józsi.
Varga Lajos.
Vedrődi Gusztáv ur.
Szilassy István ur.
Visky Sándor ur.
Baróthy Zoltán ur.
Kovács Kálmán ur.

II. SZAKASZ.

5. Vonós négyes Mozart-tól a) Andante,
b) Allegretto. Előadják:
Friedmann József ur (I. hegedű),
Márton Imre ur (II. hegedű),
Hitessy Lajos ur (mély gordonka),
Dr. Forray András ur (gordonka).

6. „Elvén nélelek éncsak
adnának“. Férfi karra 8 cimbalom kísé-
retével, írta Erkel Ferenc. Előadják:
Antal Margit, Antal Erzsébet,
Medgyessy Piroska, Nagy Irma,
kisasszonyok; Dr. Bakó József, Csáth
Sándor, Kálmánoczhey Zoltán és
Vad István urak. — Továbbá a „De-
breceni dalegylet“.

III. SZAKASZ.

7. „Tíz leány és egy férj sem“. Vig
operette 2 felvonásban. Francia szöveg után
zenéjét írta Scuppé Ferenc. Magyarosította:
Latabár Endre.

Személyek:

Kakasfi ur magánzó
Piroska, magyar)
Hidalga, spanyol)
Nóra, skót)
Matthinka, bajor)
Milka, stájer)
Almina, tirol)
Limonia, olasz)
Anette, elzász)
Bronislavalengyel)
Clairette, francia)
Szidi Kakasfi gazd-
asszonya)
Agamemnon Páris
állatorvos)
Színhely: Kakasfi jószág egy nagy város
közelében.

Cziffer Nándor ur.
Gerzon Adrienne k. a.
Zivuska Irén k. a.
Schmied Jetti k. a.
Ujhelyi Emma k. a.
Scheitl Emma k. a.
Schmied Miczi k. a.
Steinacker Viola k. a.
Bobory Margit k. a.
Mérey Ottilia k. a.
Jerney Margit k. a.
Bernáth Flóra k. a.
Sólyom Lajos ur.

A II. felvonásban előforduló műrészlet:
1. Steyerduett: Éneklük: Scheitl Emma
és Zivuska Irén kisasszonyok. 2. Olasz dal.
Éneklük: Steinacker Viola k. a. 3. A fran-
cia árva Londonban (angolból fordítva):
Szavajja: Schmied Jetti k. a. 4. Elzászi
tánc. Előadják: Bobory Margit és Ujhelyi
Emma kisasszonyok. 5. Magyar népdalok
Zongorán előadja Gerzon Adrienne k. a.
6. „Si vous warez rien“ Éneklük Jerney
Margit k. a. zongorán kíséri Mérey Ottilia k.
a. 7. Tyrolidások. Éneklük: Scheitl Emma

k. a. citerán kíséri Schmied Miczi k. a. 8. Per-
petuum mobile Wébertől zongorán előadja
Mérey Ottilia k. a. 9. Tavasz szerelem
női karra írta Gaál Ferenc. Előadják: a 39
cs. és kir. sorjalegezd zenekarának kísé-
retével a „Debreceni zenede“ következő növendé-
kei: Bacsó Margit, Fráter Irma, Kósa
Róza, Lux Olga, Scheitl Emma, Sáska
Gizella, Neumann Róza, Spitz Lina,
Zivuska Mariska (Soprán I.) Földesi
Vilma, Honis Anna, Gödényi Ida,
Raics Erzsike, Montay Piroska, Rosen-
berg Ilona, Zivuska Jolán, (Soprán II)
Gévay Veronka, Harsányi Emma Koh-
nida, Szedlák Ilona, Mayer Blanka, Tóth
Juliska, Zivuska Irén (alt) kisasszonyok.
Az operette I. és II. felvonása
között szünet alatt „Kétöss hegedű
verseny“ Hubertól. Hegedűn előadják:
Széll Marianna k. a. és Galjasi Paula k.
a. zongorán kíséri Dr. Komáromi Sándor ur.
A cimbalom kíséretét Vad István ur a
tánc részletet Alföldi Károly ur a jóté-
kony célra tekintetből díjmentesen tani-
tották be. A Bösendorfer féle zongorát pedig
Schmidt S. hangszerkereskedő ur díj-
mentesen engedte át.
Kezdeté pontban este 7 órakor.

Apró-cseprő.

* Rohamos siker.

Első hadnagy: Piramidális szerencsém
van kedves barátom! Csak tegnap érkeztem
meg és ma már találkám van X. kisasszony-
nyal.

Második hadnagy: Ez semmi. Én
is tegnap érkeztem meg s ugyancsak tegnap
találkám volt és ma már szakítottam is... a
te X. kisasszonyoddal.

* Azért nincs nyájas arc.

Fényképész: Ugy, uram. Most kérem
függese szeméit erre a hirdetésre és csináljon
minél nyájasabb arcot.

Tanuló: Lehetetlen.

Fényképész: És miért, ha szabad
kérdenem?

Tanuló: Mert azon a hirdetésen ez
áll: Rögtöni fizetést kérünk.

HA A SZÉPET....

Ha a szépet kedveled,
Nagyon szemügyre ne vedd,
Széplőt rózsán, napban foltot,
Hogy há lész, vagy tőle boldog?

Nézd a távol esillagot,
Hogy tündöklök, mint ragyog,
És ha tán közelről nézed,
Mint a föld — ez is sárfészek!

Bartók Lajos.

A szabadság a nemzet-örök ifjúsága.

Manuel Foy.

Az álarc lehu!, az ember marad, s a hős
elpárolg,

J. B. Rousseau.

* A nátha legjobb ellenszerét egy fran-
cia orvos feltalálta. A lyoni orvostani társulat
ülésén a tagok egyike közölte, hogy a kezdődő
nátháknak igen sok esetben kölni víz gőzének
belélegzése által elejét vette. Ez a szer hasznos-
nak bizonyult könnyebb tüdőhurutos bántal-
máknál is. A Roux dr. által alkalmazott eau
de Cologne Portugall-, bergamollé-, narancs és
citrom-olaj alkohololdatából áll. A tiszta alko-
hol alkalmazása kívánt sikerre nem vezetett, a
miből kitűnik, hogy a kölni víz gyógyhatása
eterikus olajtartalmától függ.

Érték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvény-
társaság“ közlése 1894. febr. 15-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	117.40	117.
vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	—	126.50	127
koronajárdék 4%	—	—	94.80	95
regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	—	100.50	101
Osztrák aranyjárdék 4%	—	—	120.25	120
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	—	97.75	98
Tisza-szegedi 4% os nyereségy-sorsjegy	—	—	142.—	143

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	433.50	434.—
Osztrák hitelbank részvény	—	—	360.80	361.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	—	114.25	114.75

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4% os sorsjegy	128.—	129.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3% os	115.25	116.25
Magyar vöröskereszt sorsjegy	13.25	13.75
Osztrák " " "	18.75	19.25
Olasz " " "	13.—	13.50
gazilika sorsjegy	10.50	11.—
Jó-sziv " " "	3.40	3.70

Pénzümek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.80	5.95
20 márkás arany	—	—	12.23	12.27
20 frankos arany	—	—	9.93	10.97
Sovereignes	—	—	12.52	12.57

Debreceni városi színház.

Idénybérlet 12. sz. VI. Kis bérlet 12 szünet
Pénteken, 1894. évi február hó 16-án:
bérletszünetben, le szállított helyárrakkal:

Hófehérke és a hét törpe.

Látványos tündérrege 5 szakaszban 10 képben
Dalokkal és táncokkal. Irta Görner K. A. regéje
után. Magyar színpadra alkalmazta E. Illés Sándor.

Kezdeté délután 6 órakor.

Szombaton, 1894. évi február 17-én:

páros bérletben:

A 47-dik cikk.

Dráma 4 felvonásban. Irta Belot Adolf. For-
ditotta: R. S.

M Ű S O R:

Vasárnap, febr. 18-án: „Az apja lánya“
népszínmű, írta Vidor Pál. (Páratlan bér-
letben.)

Hétfőn, febr. 19-én: „Brankovics György“,
tragédia 5 felvonásban, írta Cbernyik Ká-
roly. (Páros bérletben.)

Kedden, február 20-án: „Francillon“,
vigjáték 3 felvonásban, írta Ifj. Dumás Sán-
dor. (Páratlan bérletben.)

Szerkesztői posta.

Emil. Ön az alábbi levelet küldötte be hozzánk:
„Kedves Szerkesztő Ur! Legyen oly szives és tudása
legk zelebbi lapjában, hogy minek tulajdonosa egy leány.
— a kiről azt mondják, hogy szép — azon viseletet, ha
egy fiatal ember bál alkalmával kizárólag vele táncol?“
Ime válaszuk. Az a fiatal ember okvetlenül érdeklődik
kegyed iránt, és pedig két okból: 1.) vagy azért, mert
kegyed szép, 1., vagy azért, mert kitűnő táncosú. Az
első a fiatal ember aesthetikai érzéke mellett bizonyít, a
második azt igazolja, hogy csak jó táncosnőkkel szer-
táncolni. Hogy kizárólag kegyeddel táncolt, ezt a két ok-
közül valamelyiknek, vagy mindkettőnek tudja be ke-
gyed. De tulajdoníthatja még egy harmadik oknak is s
ha ez lesz az igazi, kérem annak idején értesitse majd
lapunkat az — eljegyzésről.

T. B. A Robespierre csokor bájos újdonság mos-
tanában, mely hivatva van helyettesíteni a boát, és me-
lyet széles csipkében végződő széles szalagból készí-
tenek.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osekonal“ nyomda és kiadó r-t.

Felelős szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Kovács József

férfi szabó, készít mindennemű

férfi és gyermek ruhákat

megfelelő illeszel és felelőség mellett,
javítások és tisztításokat

— jutányos árak mellett —
pontosan teljesít.

Kérem a nagyérdemű közönség becses
pártfogását, lakásom Kossuth-utca 29 sz.

Felreértések és tévedések elkerülése

végzett vagyunk bátrak a t. Uraságok és
a n. é. közönség szives figyelmébe aján-
lani, hogy a 40 év óta fennálló legjobb
hírnévnek örvendő gyári bútortelepünk
kizárólag

az „Európa” szállodában

Budapest, V. Nádor-utca 5. sz. a.

létezik.

Bernstein József és Fia

ő osász. és kir. fensége József főherceg
udvari szállítói.

Az alsó-nyirvidéki vízlecsapoló társulattól

11 sz.
1894

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város-, a Hajdu-
megyébe kebelezett H.-Sámson-, Mike-
Pécs-, Vámos-Pécs községek, a Szabolcs-
megyébe kebelezett Mártonfalva-, Nyir-
Acsád-, Nyir Adony-, Nyir-Lugas-, Szent-
György-Ábrány- és Buda-Ábrány közsé-
gek-, s végül a Biharmegyébe kebelezett
Álmosd-, Bagamér, Ér-Kenez-, Ér Semjén,
Hajdu-Bagos-, Hosszu-Pályi-, Kakad-,
Monostor-Pályi-, Nagy-Léta-, Uj-Léta-,
Vértes- és Konyár községek birtokosai
értesítetnek, hogy az alsó-nyirvidéki
vízlecsapoló társulatba bevont területek-
ről szóló kimutatás és térképek a vízjogi
törvény 105 § a értelmében említett sz.
kir. város házában a városi mérnöki
hivatalban (Kossuth-utca Kaffka-féle ház),
valamint megnevezett községek közházá-
nál, az ezen helyiségekhez közigazgatá-
silag tartozó területek szerint folyó év
Február hó 15-től Mártius hó 17-ig ter-
jedő 30 napi közszemlére azzal tétetnek
ki, hogy az érdekeltek, felszólamlásaikat
azon időn belül Simonffy Imre kir.
tanácsos társulati alelnökhöz írásban köte-
lesek benyújtani, mert a későbbben beér-
kezendő felszólamlások figyelembe nem
fognak vétetni.

Debreczen 1894. Január havában.

Simonffy Imre,

kir. tanácsos, társulati alelnök.

SCHLICK -féle vasöntőde és gépgyár részv.-társaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók raktár:
VI. ker., külső váci-ut 29-35. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-ut 77 szám.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
melytő és egytetemes aczel-ekék,

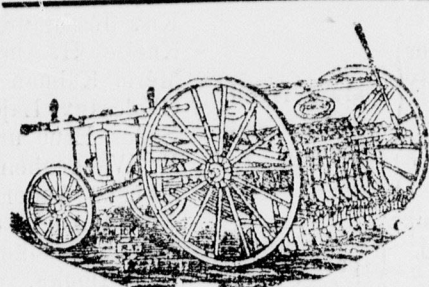
eredeti SCHLICK- és VIDATS féle

egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,

valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbayető-gépek.
Lakóanyagkészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és
mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai ké-
vekötő és marokrakó aratógépek és fűkaszáó gépek,
szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megjelent:

FROMMER A. HERMAN ufóda

mag- és növénykereskedése

Fióktűzlet:

VI., Andrássy-út 1. sz.

BUDAPEST,

Főüzlet:

V., Tükör-utca 5. sz.

diszes tavaszi főárjegyzéke.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Magasan concentrált

MŰTRÁGYA

EGYEDÜLI FŐRAKTÁRA.

Ingyen melléklet minden rendelmenyhez.

STERNBERG ÁRMIN és TESTVÉRE

os. és kir. szab. hang. er. ipar
BUDAPEST, VII. Kerepesi ut 36. szám

Saját készítményű, minden
nemű hangszerek és azok
kellékei és alkatrészei. Min-
dennemű hangszerek és ze-
nőlőművek javítása és hangolása
szakaszerű pontossággal eszközöl-
tetik.

A Columbus

szimbálom er fej
megszüntett az
edigi pamuto-
zást és e érnázást
erős és csengő
hangot nyert k
álala. Minden
verőre bárki rá
luzhatja és min-
denkor le is luz-
hatja. — Sohas em
púsztul e. — Ára
a verőpá czák kal
együtt az ut b-
biar minősége
szerint frt. 2. —
2,50 3 - é 3,50
Külön „COLUM-
BUS” verőfejparja
1.-frt.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve gyorsan és
pontosan eszközölhetnek.

Legujabb! Legujabb!

INTONA

változó órczjátéklapokkal és korlátlan műsorral.

E enuj találmányu há gzerrel miden előzetes tanulmány és zeneismoret nélkül száz
meg száz tetszés szerinti zenedarabo lehet játszani.

Ará 12 frt, a kóta lapok darabja 30 kr.

Megrendések az árak elő- és beküldése mellett vagy utóvételrel teljesítetnek.